

... είδαμε ότι το μήκος $l(\sigma)$ μιας καμπύλης $\sigma(t) = (x(t), y(t), z(t)), a \leq t \leq b$, δίνεται από τον τύπο

$$l(\sigma) = \int ds = \int_a^b \left(\frac{ds}{dt} \right) dt$$

και όμοια για τα dy και dz . Χρησιμοποιήστε τον νόμο των μορμών για τις βασικές μορφές 1, du και dv . Τότε το dS γράφεται σαν γινόμενο μιας συνάρτησης επί την βασική μορφή 2, $du dv$, την οποία ολοκληρώνουμε πάνω στο D .)

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 8

1. Έστω $\mathbf{F} = 2yz\mathbf{i} + (-x + 3y + 2)\mathbf{j} + (x^2 + z)\mathbf{k}$. Υπολογίστε το $\int_S (\nabla \times \mathbf{F}) \cdot d\mathbf{S}$, όπου S είναι ο κύλινδρος $x^2 + y^2 = a^2, 0 \leq z \leq 1$ (χωρίς την οροφή και τη βάση). Ποιό είναι το αποτέλεσμα αν συμπεριληφθούν η οροφή και η βάση;

2. Έστω Ω ένα χωρίο στον $\mathbf{R}^3$ με σύνορο $\partial\Omega$. Αποδείξτε την ταυτότητα

$$\int_{\partial\Omega} [\mathbf{F} \times (\nabla \times \mathbf{G})] \cdot d\mathbf{S} = \int_{\Omega} (\nabla \times \mathbf{F}) \cdot (\nabla \times \mathbf{G}) dV - \int_{\Omega} \mathbf{F} \cdot (\nabla \times \nabla \times \mathbf{G}) dV.$$

3. Έστω $\mathbf{F} = x^2y\mathbf{i} + z^8\mathbf{j} - 2xyz\mathbf{k}$. Υπολογίστε το

ολοκλήρωμα του $\mathbf{F}$ πάνω στην επιφάνεια του μοναδιαίου κύβου.

4. Επαληθεύστε το θεώρημα του Green για το επικαμπύλιο ολοκλήρωμα (δ' είδους)

$$\int_C x^2 y dx + y dy$$

όπου C είναι το σύνορο του χωρίου ανάμεσα στις καμπύλες $y = x$ και $y = x^3, 0 \leq x \leq 1$.

5. (a) Δείξτε ότι το $\mathbf{F} = (x^3 - 2xy^3)\mathbf{i} - 3x^2y^2\mathbf{j}$ είναι ένα διανυσματικό πεδίο κλίσεων.

- (b) Υπολογίστε το ολοκλήρωμα $\mathbf{F}$ κατά μήκος της καμπύλης $x = \cos^3 \theta, y = \sin^3 \theta, 0 \leq \theta \leq \pi/2$.
6. Μπορείτε να αποδείξετε το θεώρημα του Green στο επίπεδο, θεωρώντας γνωστό το θεώρημα του Gauss;
7. (a) Δείξτε ότι το $\mathbf{F} = 6xy(\cos z)\mathbf{i} + 3x^2(\cos z)\mathbf{j} - 3x^2y(\sin z)\mathbf{k}$ είναι συντηρητικό (δείτε την Παράγραφο 8.3).
 (b) Βρείτε μια f με την ιδιότητα $\mathbf{F} = \nabla f$.
 (c) Υπολογίστε το ολοκλήρωμα του $\mathbf{F}$ κατά μήκος της καμπύλης $x = \cos^3 \theta, y = \sin^3 \theta, z = 0, 0 \leq \theta \leq \pi/2$.
8. Έστω $\mathbf{r}(x, y, z) = (x, y, z), r = \|\mathbf{r}\|$. Δείξτε ότι $\nabla^2(\log r) = 1/r^2$ και $\nabla^2(r^n) = n(n+1)r^{n-2}$.
9. Υποθέτουμε ότι η ταχύτητα ενός ρευστού περιγράφεται από το $\mathbf{F} = 6xz\mathbf{i} + x^2y\mathbf{j} + yz\mathbf{k}$. Υπολογίστε το ρυθμό με τον οποίο το ρευστό εκρέει από τον μοναδιαίο κύβο.
10. Έστω $\mathbf{F} = x^2\mathbf{i} + (x^2y - 2xy)\mathbf{j} - x^2z\mathbf{k}$. Υπάρχει $\mathbf{G}$ με την ιδιότητα $\mathbf{F} = \nabla \times \mathbf{G}$;
11. Έστω $\mathbf{a}$ σταθερό διάνυσμα και $\mathbf{F} = \mathbf{a} \times \mathbf{r}$ [ως συνήθως, $\mathbf{r}(x, y, z) = (x, y, z)$]. Είναι το $\mathbf{F}$ συντηρητικό; Αν ναι, βρείτε ένα δυναμικό γι' αυτό το πεδίο.
- *12. Θεωρούμε την περίπτωση ενός ασυμπίεστου ρευστού με πεδίο ταχυτήτων $\mathbf{F}$ και πυκνότητα ρ .
 (a) Αν η ρ είναι σταθερή για κάθε συγκεκριμένο t , δείξτε ότι η ρ είναι σταθερή και ως προς t .
 (b) Αν η ρ είναι σταθερή ως προς t , τότε δείξτε ότι $\mathbf{F} \cdot \nabla \rho = 0$.
13. (a) Έστω $f(x, y, z) = 3xye^{z^2}$. Υπολογίστε την ∇f .
 (b) Έστω $\boldsymbol{\theta}(t) = (3\cos^3 t, \sin^2 t, e^t), 0 \leq t \leq \pi$. Υπολογίστε το
$$\int_a \nabla f \cdot ds.$$

 (c) Επιβεβαιώστε απ' ευθείας το θεώρημα του Stokes για διανυσματικά πεδία κλίσεων $\mathbf{F} = \nabla f$.
14. Χρησιμοποιώντας το θεώρημα του Green, ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο, υπολογίστε το $\int_C x^3 dy - y^3 dx$, όπου C είναι ο μοναδιαίος κύβος ($x^2 + y^2 = 1$).
15. Υπολογίστε το ολοκλήρωμα $\int_S \mathbf{F} \cdot d\mathbf{S}$, όπου $\mathbf{F} = x\mathbf{i} + y\mathbf{j} + 3z\mathbf{k}$ και S είναι η επιφάνεια της μοναδιαίας σφαιρας $x^2 + y^2 + z^2 = 1$.
16. (a) Διατυπώστε το θεώρημα του Stokes για επιφάνειες στον $\mathbf{R}^3$.
 (b) Έστω $\mathbf{F}$ ένα διανυσματικό πεδίο στον $\mathbf{R}^3$, που ικανοποιεί την $\nabla \times \mathbf{F} = \mathbf{0}$. Χρησιμοποιώντας το θεώρημα του Stokes, δείξτε ότι $\int_C \mathbf{F} \cdot ds = 0$ αν C είναι μια κλειστή καμπύλη.
17. Χρησιμοποιήστε το θεώρημα του Green για να βρείτε το εμβαδόν του χωρίου που έχει για σύνορο την (κλειστή) καμπύλη $x = a \sin \theta \cos \theta, y = a \sin^2 \theta$, για $a > 0$ και $0 \leq \theta \leq \pi$.
18. Υπολογίστε το $\int_C yz dx + xz dy + xy dz$ όπου C είναι η καμπύλη της τομής του κυλίνδρου $x^2 + y^2 = 1$ με την επιφάνεια $z = y^2$.
19. Υπολογίστε το $\int_C (x+y)dx + (2x-z)dy + (y-z)dz$, όπου C είναι η περίμετρος του τριγώνου που συνδέει τα $(2, 0, 0), (0, 3, 0)$ και $(0, 0, 6)$ μ' αυτήν τη διάταξη.
20. Ποιά από τα παρακάτω πεδία είναι συντηρητικά στον $\mathbf{R}^3$; Γι' αυτά που είναι, βρείτε μια συνάρτηση f τέτοια ώστε $\mathbf{F} = \nabla f$.
 (a) $\mathbf{F}(x, y, z) = 3x^2y\mathbf{i} + x^3\mathbf{j} + 5z\mathbf{k}$
 (b) $\mathbf{F}(x, y, z) = (x+z)\mathbf{i} - (y+z)\mathbf{j} + (x-y)\mathbf{k}$
 (c) $\mathbf{F}(x, y, z) = 2xy^3\mathbf{i} + x^2z^3\mathbf{j} + 3x^2yz^2\mathbf{k}$
21. Θεωρούμε τα ακόλουθα δύο διανυσματικά πεδία στον $\mathbf{R}^3$:
 (i) $\mathbf{F}(x, y, z) = y^2\mathbf{i} - z^2\mathbf{j} + x^2\mathbf{k}$
 (ii) $\mathbf{G}(x, y, z) = (x^3 - 3xy^2)\mathbf{i} + (y^3 - 3x^2y)\mathbf{j} + z\mathbf{k}$
 (a) Ποιά από αυτά τα πεδία (ή και κανένα) είναι συντηρητικά στον $\mathbf{R}^3$; (Δηλαδή, ποιά είναι τα πεδία κλίσεων;) Δικαιολογήστε την απάντησή σας.
 (b) Βρείτε δυναμικά για τα πεδία που είναι συντηρητικά.
 (c) Έστω α η καμπύλη που πηγαίνει από το $(0, 0, 0)$ στο $(1, 1, 1)$ ακολουθώντας τις ακμές του κύβου $0 \leq x \leq 1, 0 \leq y \leq 1, 0 \leq z \leq 1$ από το $(0, 0, 0)$ στο $(0, 0, 1)$ στο $(0, 1, 1)$ στο $(1, 1, 1)$. Έστω $\boldsymbol{\theta}$ η καμπύλη από το $(0, 0, 0)$ στο $(1, 1, 1)$ που ακολουθεί τη διαγώνιο του κύβου. Βρείτε τις τιμές των ολοκληρωμάτων
$$\int_a \mathbf{F} \cdot ds, \int_a \mathbf{G} \cdot ds, \int_\beta \mathbf{F} \cdot ds, \int_\beta \mathbf{G} \cdot ds$$
22. Θεωρούμε το σταθερό διανυσματικό πεδίο $\mathbf{F}(x, y, z) = \mathbf{i} + 2\mathbf{j} - \mathbf{k}$ στον $\mathbf{R}^3$.

- (a) Βρείτε ένα βαθμωτό πεδίο $\phi(x, y, z)$ στον $\mathbf{R}^3$, τέτοιο ώστε $\nabla\phi = \mathbf{F}$ στον $\mathbf{R}^3$ και $\phi(0, 0, 0) = 0$.
- b) Στη σφαίρα Σ ακτίνας 2 με κέντρο την αρχή των αξόνων, βρείτε όλα τα σημεία στα οποία
- η ϕ μεγιστοποιείται

- η ϕ ελαχιστοποιείται
  - Υπολογίστε τη μέγιστη και την ελάχιστη τιμή της ϕ πάνω στην Σ .
- 23.** Υποθέτουμε ότι $\nabla \cdot \mathbf{F}(x_0, y_0, z_0) > 0$. Δείξτε ότι για μία αρκετά μικρή σφαίρα S με κέντρο το (x_0, y_0, z_0) η ροή του $\mathbf{F}$ προς τα έξω, διαμέσου της S , είναι θετική.